

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра економіки підприємств

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація і методика проведення наукових досліджень»

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітній ступінь	«Доктор філософії»
Викладач	Котикова Олена Іванівна kotikovaoi@mnau.edu.ua

1. Анотація

Дисципліна «Організація і методика проведення наукових досліджень» розкриває особливості науково-дослідної роботи як головного джерела набуття, примноження, оновлення людських знань, продуктивної сили, що суттєво впливає на соціально-економічний розвиток країни; висвітлює найважливіші підходи до формування особистості вченого, оптимальної організації його праці.

Значне місце в дисципліні відведено основам методології досліджень, типології методів наукового пізнання, розкриттю основних способів і прийомів емпіричного та теоретичного рівнів дослідження, технології їх практичного використання у науковій діяльності.

Annotation

The course "Organization and conducting the Scientific Methods of research" reveals the peculiarities of research as the main source acquisition, enhancement, upgrade human knowledge, productive forces, which significantly affects the socio-economic development; highlights the major approaches to the formation of the individual scientist, optimal organization of its work.

Significant place in the discipline devoted to the basics of research methodology, typology methods of scientific knowledge, the disclosure of the main methods and techniques of empirical and theoretical levels of study, technologies of their practical use in scientific activities.

2. Опис навчальної дисципліни

Організація і методика проведення наукових досліджень

Галузь знань – **07 – Управління та адміністрування**

Спеціальність **073 "Менеджмент"**

Освітній ступінь **Доктор філософії**

Нормативна (або вибіркова) **Нормативна**

Семестр **II**

Кількість кредитів ECTS **3,0**

Кількість модулів **1**

Кількість змістовних модулів **3**

Загальна кількість годин **90**

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції **18**

Практичні (лабораторні, семінарські) заняття **18**

Консультації **20**

Самостійна робота **34**

Форма підсумкова контрольного заходу **екзамен**

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії. Робоча програма передбачає формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності організацій.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична підготовка здобувачів третього рівня вищої освіти, формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності.

Предмет дисципліни: методика та організація наукових досліджень.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки фахівців: нормативна навчальна дисципліна "Організація і методика проведення наукових досліджень" є складовою циклу спеціальної підготовки здобувачів третього рівня освіти та є базовою для вивчення дисциплін дослідницького циклу.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- зміст основних категорій у галузі наукової діяльності;
- стан наукової діяльності в Україні та за кордоном;
- особливості проведення наукового дослідження;
- методики дослідження, їх зміст і принципи розробки;
- етапи та форми процесу наукового дослідження;
- методологію сучасного наукового дослідження;
- інформаційне забезпечення процесу наукового дослідження;
- загальні вимоги до оформлення наукового дослідження.

Вміти:

- обґрунтовувати наукову проблему;
- розробляти методику та план наукового дослідження;
- добирати інформаційні джерела наукових досліджень;
- оформляти результати наукових досліджень;
- організувати процес наукового дослідження;
- вибирати об'єкти наукового дослідження;
- застосовувати теоретичні та емпіричні методи дослідження;
- планувати науково-дослідні роботи;
- розробити змісту та структуру процесу наукового дослідження;
- формувати та обґрунтовувати наукові гіпотези;
- володіти традиційними та сучасними інноваційними методами проведення досліджень;
- оформляти результати наукових досліджень та впроваджувати їх у практику;
- визначати економічну ефективність наукових досліджень;
- здійснювати апробацію результатів наукових досліджень.

Курс забезпечує набуття загальних та спеціальних компетентностей, які студент буде здатен продемонструвати після опанування програми дисципліни (програмовані результати):

Загальні компетентності	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Програмовані результати навчання
- здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань; - здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень; - здатність спілкуватись з науковою спільнотою з метою презентації результатів наукових досліджень та їх оприлюднення державною, англійською та/або іншою іноземною мовою; - здатність діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності.	- здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту; - здатність обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень у сфері менеджменту; - здобуття глибинних знань з менеджменту, зокрема розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією; - набуття універсальних навичок дослідника у сфері менеджменту, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.	- організувати та проводити оригінальні наукові дослідження у сфері менеджменту на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики; - обирати та використовувати загально-наукові та спеціальні методи наукових досліджень у галузі менеджменту; - діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження.

4. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

5. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Змістовний модуль		Теми		Обсяги годин				
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	К	Разом
1	Методологія та методи наукового дослідження	1	Основні етапи та форми процесу наукового дослідження	1	1	3	2	7
		2	Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень	1	1	3	2	7
		3	Методи емпіричних досліджень	1	1	3	2	7
		4	Економіко-статистичний аналіз	1	1	3	2	7
		5	Наукове прогнозування як метод дослідження	1	1	3	2	7
		6	Планування як функція прогнозування	1	1	3	2	7
Всього за модуль				6	6	18	12	42
2	Інформаційне забезпечення наукового дослідження	1	Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	2	2	2	1	7
		2	Методика збору наукової інформації	2	2	2	1	7
		3	Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації	2	2	2	1	7
Всього за модуль				6	6	6	3	21
3	Організація наукового дослідження	1	Зміст та структура кандидатської дисертації	2	2	4	2	10
		2	Оформлення результатів наукових досліджень	2	2	4	2	10
		3	Впровадження результатів наукових досліджень у практику	2	2	2	1	7
Всього за модуль				6	6	10	5	27
Всього годин по навчальній дисципліні				18	18	34	20	90

6. Зміст навчальної дисципліни

6.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістовного модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Методологія та методи наукового дослідження	42	1,40	46,67
Інформаційне забезпечення наукового дослідження	21	0,70	23,33
Організація наукового дослідження	27	0,90	30,00
Всього	90	3,00	100,0

6.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістовного модуля	Кількість годин	Термін виконання
Методологія та методи наукового дослідження	42	Відповідно до робочого навчального плану
Інформаційне забезпечення наукового дослідження	21	
Організація наукового дослідження	27	
Всього	90	x

6.3. Перелік та короткий зміст лекцій

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Основні етапи та форми процесу наукового дослідження

Поняття процесу наукового дослідження, його рівні, структура, класифікація та основні етапи здійснення. Основні етапи наукового дослідження і логіка їх пізнавального циклу. Наука в системі суспільства. Відмінність наукового пізнання від звичайного, художнього та інших способів пізнання дійсності. Головні ознаки наукового пізнання. Рівні наукового дослідження: емпіричний і теоретичний; їх відмінність за предметом, методами і формами наукового знання. Класифікація наукових досліджень.

Обґрунтування проблеми наукового дослідження. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.

Об'єкт і предмет наукового дослідження, однозначність їх трактування. Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Методологічні засади трактування предмета наукового дослідження.

Вибір емпіричної бази наукового дослідження. Поняття про емпіричні та теоретичні рівні наукового дослідження. Методи нагромадження емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах емпіричного знання. Методи спостереження, вимірювання, опису, експерименту та їх роль у дослідженні.

Тема 2. Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень

Сутність категорії «метод». Класифікація методів наукових досліджень: загальні, загальнонаукові та специфічні методи. Методи емпіричного, теоретичного та метатеоретичного рівнів. Аксиоматичний, гіпотетичний методи, формалізація, абстрагування, виокремлення, сходження від абстрактного до конкретного, історичний метод. Методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії. Герменевтичний метод і системний метод.

Обґрунтування вибору методу наукового дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Визначення мети та завдання дослідження. Ступінь практичної апробації методів і методик наукового дослідження. Взаємодоповнення або взаємозв'язок різних методів. Умови дослідження. Можливості і обмеження різних методів з огляду на їх точність і надійність.

Тема 3. Методи емпіричних досліджень

Методи теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах теоретичного знання. Конкретно-наукові (емпіричні) методи наукового пізнання. Універсальні та специфічні методи. Етапи розробки та проведення спостереження, опису, порівняння, вимірювання, анкетування, тестування, експерименту, моделювання, класифікація та інших універсальних методів.

Тема 4. Економіко-статистичний аналіз

Зміст економіко-статистичного аналізу. Основні інструменти та послідовність здійснення економіко-статистичного аналізу. Форми вихідної інформації та якісні оцінки результатів дослідження. Особливості застосування економіко-статистичного аналізу залежно від предметної області дослідження: вертикальний (структурний) аналіз; моделювання факторного зв'язку; економіко-математичне моделювання.

Тема 5. Наукове прогнозування як метод дослідження

Сутність та типологія прогнозів і методів прогнозування. Предмет та поняття науки прогностики: методологія, прийом, метод, методика, спосіб та система прогнозування, прогнозна модель. Об'єкт, предмет, принципи та функції економічного прогнозування. Стадії наукового аналізу при розробці прогнозів. Етапи і технології прогнозування.

Тема 6. Планування як функція прогнозування

Сутність та види планування. Стратегічне, тактичне та оперативне прогнозування. Принципи, завдання і послідовність здійснення плану. Методи планування та особливості їх практичного застосування: економіко-статистичні, економіко-математичні, факторно-аналітичний, прямих розрахунків, програмно-цільовий, балансовий, експериментальний та ін.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження

Інформаційне забезпечення наукового дослідження. Поняття «наукова інформація» та її функції. Властивості інформації. Прагматичний, семантичний

та синтаксичний аспекти інформації. Основні ознаки наукової інформації. Інформаційні ресурси наукового дослідження. Види наукової інформації. Інформаційні ресурси і технології в науковому дослідженні. Сутність категорій «інформаційні ресурси» та «інформаційні технології». Властивості інформаційних технологій.

Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження. Цілі науково-інформаційної діяльності. Послідовність вивчення літературних джерел і збору матеріалів. Цінність інформації.

Тема 2. Методика збору наукової інформації

Характеристика та класифікація наукових літературних джерел. Види наукових літературних джерел.

Обробка наукових літературних джерел. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату. Пряме та непряме цитування. Наукова дискусія як складова творчого процесу в науковому дослідженні. Теоретична та емпірична функції дискусії. Формування положень наукової новизни. Нові наукові положення та нові прикладні рекомендації.

Тема 3. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації

Поняття статистичного спостереження, його основні форми та види. Статистична звітність і спеціальні статистичні обстеження та переписи. Суцільні та несущільні статистичні спостереження. Обробка результатів статистичних спостережень. Типологічні, структурні та аналітичні групування. Формування статистичних таблиць. Правила складання статистичних таблиць.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 1. Зміст та структура кандидатської дисертації

Поняття наукової роботи особливості її структури, змісту і вимог відповідно до рівня наукового дослідження.

Обґрунтування теми наукової роботи, порядок її затвердження.

План наукової роботи: основні вимоги, структура, порядок затвердження. Планування науково-дослідної роботи. Складання індивідуального плану роботи. Розроблення календарного плану виконання наукової роботи. Розроблення плану впровадження результатів наукових досліджень.

Тема 2. Оформлення результатів наукових досліджень

Основні прийоми наукових узагальнень, формування висновків і рекомендацій за результатами досліджень. Особливості прийомів наукових узагальнень: універсалізації, ідеалізації, концептуалізації, синтезу та індукції. Формування висновків та їх відповідності завданням дослідження.

Наукова стаття як форма апробації наукового дослідження. Архітектоніка наукової статті та її структурні елементи. Розробка основних складових наукової статті.

Тема 3. Впровадження результатів наукових досліджень у практику

Впровадження результатів завершених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні й науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати НДР,

місце і форми їх застосування. Порядок впровадження результатів НДР у практичну діяльність підприємств.

Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

6.4. Перелік та план практичних занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі вищої освіти готують тези виступів. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

Перелік тем практичних та семінарських занять

Назва модуля	Обсяг годин	Форми контролю*		
		т	п	з
Модуль 1. Методологія та методи наукових досліджень	6	х	х	х
1. Основні етапи та форми процесу наукового дослідження	1	+	+	
2. Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень	1	+		
3. Методи емпіричних досліджень	1	+		
4. Економіко-статистичний аналіз	1	+		+
5. Наукове прогнозування як метод дослідження	1	+		+
6. Планування як функція прогнозування	1	+		+
Модуль 2. Інформаційне забезпечення наукового дослідження	6	х	х	х
1. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	2		+	
2. Методика збору наукової інформації	2	+	+	
3. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації	2	+	+	
Модуль 3. Організація наукового дослідження	6	х	х	х
1. Зміст та структура кандидатської дисертації	2		+	
2. Оформлення результатів наукових досліджень	2		+	
3. Впровадження результатів наукових досліджень у практику	2		+	
Разом по дисципліні	18	х	х	х

* т – тести, п – доповідь по презентації, з – розв'язування задач

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами вищої освіти виступи, активність дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію. Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з даної навчальної дисципліни.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах, для виявлення ступеня оволодіння здобувачами вищої освіти необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв’язання їх здобувачами вищої освіти на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь, навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми викладачем та обговорювання її за участю здобувачів вищої освіти, презентація результатів дослідження, їх обговорення та оцінку.

6.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов’язкове опрацювання

Перелік тем до самостійного вивчення

Назва модуля	Обсяг годин	Форми контролю
Модуль 1. Методологія та методи наукових досліджень	18	х
1. Основні етапи та форми процесу наукового дослідження	3	Тестування Презентація
2. Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень	3	Тестування
3. Методи емпіричних досліджень	3	Тестування
4. Економіко-статистичний аналіз	3	Тестування Розв’язування задач
5. Наукове прогнозування як метод дослідження	3	Тестування Розв’язування задач
6. Планування як функція прогнозування	3	Тестування Розв’язування задач
Модуль 2. Інформаційне забезпечення наукового дослідження	6	х
1. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження	2	Презентація
2. Методика збору наукової інформації	2	Тестування Презентація
3. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації	2	Тестування Презентація
Модуль 3. Організація наукового дослідження	10	х
1. Зміст та структура кандидатської дисертації	4	Презентація
2. Оформлення результатів наукових досліджень	4	Презентація Публікація статті Створення профілів ORCID, Researcher ID, Google Scholar
3. Впровадження результатів наукових досліджень у практику	2	Презентація Виступ на конференції
Разом по дисципліні	34	х

Самостійна робота є важливим елементом опанування здобувачем вищої освіти матеріалів навчальної дисципліни. На цей вид навчального процесу

виділено майже сорок відсотків загального часу на дисципліну.

Самостійна робота здобувача вищої освіти включає: науково-дослідницька робота, участь у наукових студентських конференціях, семінарах ті ін.; аналіз наукових публікацій з теми дослідження; аналіз статистичних і фактичних матеріалів за заданою темою, проведення розрахунків, складання схем і побудова моделей на основі статистичних матеріалів; проведення соціологічних, маркетингових та інших статистичних досліджень у позааудиторний час; написання звіту за заданою проблематикою; бібліографічний огляд літератури за проблематикою дослідження аспіранта; розробка мультимедійної презентації; оформлення карт, таблиць і схем.

Обсяги і напрями самостійної роботи визначаються відповідними темами лекцій і семінарських занять. Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота здобувачів вищої освіти з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного та регіонального управління.

6.6 Питання для проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для проміжного контролю знань

Модуль 1

4. Категорії, принципи, теорії, парадигми і методи як змістовні складові методології наукового дослідження.
5. Типологія методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові, загальнологічні, емпіричні й теоретичні.
6. Формування та обґрунтування наукових гіпотез як процес поглиблення наукового дослідження.
7. Види гіпотез та їх роль у дослідженні явищ і процесів реальної дійсності.
8. Значення гіпотез у прогнозуванні розвитку матеріального та духовного світу.
9. Специфіка пізнавального ставлення людини до світу.
10. Поняття гносеології та її місце в системі філософського знання.
11. Особливості пізнання природної соціокультурної й духовної сфер.
12. Проблема пізнання світу.
13. Агностицизм і його основні різновиди.
14. Проблеми наукового пізнання у філософії XVIII-XIX ст.
15. Класична наука і філософська епістемологічна рефлексія.
16. Споглядальна концепція пізнання.
17. Принцип відображення (Локк, Гольбах).
18. Діяльнісна концепція пізнання.
19. Принцип конструктивізму (Кант, Фіхте).
20. Гегелівська гносеологія.

21. Принцип тотожності.
22. Марксистська концепція пізнання.
23. Принцип практики (Маркс, Енгельс).
24. Неокласична наука і філософська епістимологічна рефлексія.
25. Неопозитивістська концепція пізнання (Мах, Авенаріус).
26. Прагматична пізнавальна концепція (Ч. Пірс, У. Дžeme, Дж. Дьюї).
27. Проблеми теорії пізнання у філософії неотомізму (Веттер, Марітен).
28. Феноменологія Гуссерля.
29. Філософія і методологія соціальних наук.
30. Специфіка соціального пізнання.
31. Поняття процесу наукового дослідження, його рівні, структура, класифікація та основні етапи здійснення.
32. Основні етапи наукового дослідження і логіка їх пізнавального циклу.
33. Наука в системі суспільства.
34. Відмінність наукового пізнання від звичайного, художнього та інших способів пізнання дійсності.
35. Головні ознаки наукового пізнання.
36. Рівні наукового дослідження: емпіричний і теоретичний; їх відмінність за предметом, методами і формами наукового знання.
37. Класифікація наукових досліджень.
38. Обґрунтування проблеми наукового дослідження.
39. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання.
40. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми.
41. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.
42. Об'єкт і предмет наукового дослідження, однозначність їх трактування.
43. Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження.
44. Методологічні засади трактування предмета наукового дослідження.
45. Вибір емпіричної бази наукового дослідження.
46. Поняття про емпіричні та теоретичні рівні наукового дослідження.
47. Методи нагромадження емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах емпіричного знання.
48. Методи спостереження, вимірювання, опису, експерименту та їх роль у дослідженні.
49. Сутність категорії «метод».
50. Класифікація методів наукових досліджень: загальні, загальнонаукові та специфічні методи.

51. Методи емпіричного, теоретичного та метатеоретичного рівнів.
52. Аксиоматичний, гіпотетичний методи, формалізація, абстрагування, виокремлення, сходження від абстрактного до конкретного, історичний метод.
53. Методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії.
54. Герменевтичний метод і системний метод.
55. Обґрунтування вибору методу наукового дослідження.
56. Об'єкт і предмет дослідження.
57. Визначення мети та завдання дослідження.
58. Ступінь практичної апробації методів і методик наукового дослідження.
59. Взаємодоповнення або взаємозв'язок різних методів.
60. Умови дослідження.
61. Можливості і обмеження різних методів з огляду на їх точність і надійність.
62. Методи теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах теоретичного знання.
63. Конкретно-наукові (емпіричні) методи наукового пізнання. Універсальні та специфічні методи.
64. Етапи розробки та проведення спостереження, опису, порівняння, вимірювання, анкетування, тестування, експерименту, моделювання, класифікація та інших універсальних методів.
65. Зміст економіко-статистичного аналізу.
66. Основні інструменти та послідовність здійснення економіко-статистичного аналізу.
67. Форми вихідної інформації та якісні оцінки результатів дослідження.
68. Особливості застосування економіко-статистичного аналізу залежно від предметної області дослідження: вертикальний (структурний) аналіз; моделювання факторного зв'язку; економіко-математичне моделювання.
69. Сутність та типологія прогнозів і методів прогнозування.
70. Предмет та поняття науки прогностики: методологія, прийом, метод, методика, спосіб та система прогнозування, прогнозна модель.
71. Об'єкт, предмет, принципи та функції економічного прогнозування.
72. Стадії наукового аналізу при розробці прогнозів.
73. Етапи і технології прогнозування.
74. Сутність та види планування.
75. Стратегічне, тактичне та оперативне прогнозування.
76. Принципи, завдання і послідовність здійснення планування.

77. Методи планування та особливості їх практичного застосування: економіко-статистичні, економіко-математичні, факторно-аналітичний, прямих розрахунків, програмно-цільовий, балансовий, експериментальний та ін.

Модуль 2

1. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.
2. Поняття «наукова інформація» та її функції.
3. Властивості інформації.
4. Прагматичний, семантичний та синтаксичний аспекти інформації.
5. Основні ознаки наукової інформації.
6. Інформаційні ресурси наукового дослідження.
7. Види наукової інформації.
8. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження.
9. Цілі науково-інформаційної діяльності.
10. Послідовність вивчення літературних джерел і збору матеріалів.
11. Цінність інформації.
12. Характеристика та класифікація наукових літературних джерел.
13. Види наукових літературних джерел.
14. Обробка наукових літературних джерел.
15. Некоректне використання наукових літературних джерел.
16. Ознаки плагіату.
17. Пряме та непряме цитування.
18. Наукова дискусія як складова творчого процесу в науковому дослідженні.
19. Теоретична та емпірична функції дискусії.
20. Формування положень наукової новизни.
21. Нові наукові положення та нові прикладні рекомендації.
22. Поняття статистичного спостереження, його основні форми та види.
23. Статистична звітність і спеціальні статистичні обстеження та переписи.
24. Суцільні та несучільні статистичні спостереження.
25. Обробка результатів статистичних спостережень.
26. Типологічні, структурні та аналітичні групування. Формування статистичних таблиць.
27. Правила складання статистичних таблиць.

Модуль 3

1. Поняття наукової роботи особливості її структури, змісту і вимог відповідно до рівня наукового дослідження.
2. Обґрунтування теми наукової роботи, порядок її затвердження.

3. План наукової роботи: основні вимоги, структура, порядок затвердження.
4. Планування науково-дослідної роботи.
5. Складання індивідуального плану роботи.
6. Розроблення календарного плану виконання випускної науково-кваліфікаційної роботи.
7. Розроблення плану впровадження результатів наукових досліджень.
8. Основні прийоми наукових узагальнень, формування висновків і рекомендацій за результатами досліджень.
9. Особливості прийомів наукових узагальнень: універсалізації, ідеалізації, концептуалізації, синтезу та індукції.
10. Формування висновків та їх відповідності завданням дослідження.
11. Наукова стаття як форма апробації наукового дослідження.
12. Архітектоніка наукової статті та її структурні елементи.
13. Розробка основних складових наукової статті.
14. Впровадження результатів завершених досліджень та розрахунок їх ефективності.
15. Продукція наукових досліджень: теоретичні й науково-методологічні положення, методики, рекомендації.
16. Кінцеві результати НДР, місце і форми їх застосування.
17. Порядок впровадження результатів НДР у практичну діяльність підприємств.
18. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії.
19. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність.
Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

Перелік питань для підсумкового контролю знань

1. Поняття процесу наукового дослідження, його рівні, структура, класифікація та основні етапи здійснення.
2. Рівні та класифікація наукових досліджень.
3. Обґрунтування проблеми наукового дослідження
4. Обґрунтування об'єкту та предмету наукового дослідження
5. Вибір емпіричної бази наукового дослідження.
6. Сутність та класифікація методів наукових досліджень.
7. Обґрунтування вибору методу наукового дослідження.
8. Об'єкт і предмет дослідження.
9. Визначення мети та завдання дослідження.
10. Ступінь практичної апробації методів та методик.
11. Універсальні методи наукового пізнання.
12. Специфічні методи наукового пізнання.
13. Етапи розробки та проведення методів наукового дослідження.

14. Зміст та основні інструменти економіко-статистичного аналізу.
15. Послідовність здійснення та особливості застосування економіко-статистичного аналізу
16. Сутність та типологія прогнозів і методів прогнозування.
17. Об'єкт, предмет, принципи та функції економічного прогнозування.
18. Етапи і технології прогнозування.
19. Сутність та види планування.
20. Принципи, завдання і послідовність здійснення планування.
21. Методи планування та особливості їх практичного застосування.
22. Поняття «наукова інформація» та її функції.
23. Основні ознаки наукової інформації.
24. Характеристика та класифікація наукових літературних джерел.
25. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату
26. Наукова дискусія як складова творчого процесу в науковому дослідженні
27. Формування положень наукової новизни.
28. Поняття статистичного спостереження, його основні форми та види.
29. Обробка результатів статистичних спостережень.
30. Формування статистичних таблиць.
31. Поняття кваліфікаційної наукової роботи особливості її структури, змісту і вимог відповідно до рівня наукового дослідження.
32. Обґрунтування теми наукової роботи, порядок її затвердження.
33. План наукової роботи: основні вимоги, структура, порядок затвердження.
34. Особливості прийомів наукових узагальнень.
35. Формування висновків та їх відповідності завданням дослідження.
36. Архітектоніка наукової статті та її структурні елементи.
37. Впровадження результатів завершених досліджень та розрахунок їх ефективності.
38. Кінцеві результати НДР, місце і форми їх застосування.
39. Порядок впровадження результатів НДР у практичну діяльність підприємств.
40. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

9. Форма підсумкового контролю та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється під час поточного і підсумкового контролю вмінь та навичок здобувачів вищої освіти і враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну

роботу та виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання знань здобувачів вищої освіти може проводитись кількома методами:

1. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час семінарських і практичних занять.
2. Виконання індивідуального завдання.
3. Написання статті та тез доповідей.
4. Виконання завдань самостійної роботи.
5. Проведення проміжних тестів.
6. Іспит.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою;
- 4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, при виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності індивідуального завдання здобувач вищої освіти або його відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні індивідуальних завдань увага приділяється також якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

Оцінювання знань здобувач вищої освіти під час виконання самостійної роботи. Оцінюються результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти щодо освоєння програмного матеріалу. Це дає можливість викладачеві впливати на хід самостійної роботи здобувачів вищої освіти й визначити необхідність і напрями вдосконалення освітнього процесу.

Стаття та тези доповіді є додатковою частиною самостійної роботи здобувач вищої освіти над навчальною дисципліною. Стаття та тези доповіді оцінюються за критеріями: самостійності виконання; логічності та деталізації плану; повноти й глибини розкриття теми; використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду; наявності конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані літературні джерела; якості оформлення.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти на екзамені. Заключний контроль знань з дисципліни здійснюється шляхом складання екзамену в письмовій формі. До екзамену допускається здобувач вищої освіти, який

отримав до екзамену протягом семестру не менше 36 балів.

Варіативні завдання, що виносяться на екзамен, включають два теоретичних питання та одне практичне завдання.

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

№ п/п	Форма контролю	Контроль протягом семестру	Максимальна / мінімальна кількість балів
1	Підготовка презентацій	10	20 / 20
	<i>Нормативно-правове забезпечення</i>	6	12 / 6
1.1	Порядок присудження наукових ступенів (чинний)	1	2 / 1
1.2	Порядок присудження наукових ступенів (проект)	1	2 / 1
1.3	Вимоги до оформлення дисертації	1	2 / 1
1.4	ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність»	1	2 / 1
1.5	Наказ «Про затвердження Положення про проведення Міністерством освіти і науки України Конкурсу проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених, які працюють (навчаються) у вищих навчальних закладах та наукових установах, що належать до сфери управління Міністерства, подальше виконання цих робіт і розробок за рахунок коштів загального фонду державного бюджету та управління ними»	1	2 / 1
1.6	Порядок формування Переліку наукових фахових видань України (Наказ МОНУ від 15.01.2018 №32)	1	2 / 1
	<i>Теоретична підготовка</i>	2	2 / 2
1.7	Архітектоніка статті	1	1 / 1
1.8	Етапи підготовки наукового дослідження, його зміст та структур	1	1 / 1
	<i>Практична підготовка</i>	3	9 / 6
1.9	Актуальність, мета, завдання та методи наукового дослідження, наукова новизна та практична цінність (проект)	1	5 / 3
1.10	Фахові видання А, Б, В (3 різні видання)	1	2 / 2
1.11	Створити профілі ORCID, Researcher ID , Google Scholar (представити screen shot сторінки)	1	2 / 1
2	Розв'язування задач	7	7 / 7
3	Підготовка та публікація тез (відповідно до рівня: міжнародна, всеукраїнська)	1	7 / 5
4	Підготовка та публікація статті у фаховому виданні (оцінка відповідно до рівня видання: А, Б, В)	1	15 / 10
5	Тестові завдання	1	8 / 0
6	Екзамен	1	40 / 24
Усього (балів)		x	100 / 60

Критерії оцінки відповідей на них наступні:

- оцінка «2» – неправильні відповіді, в яких здобувач вищої освіти продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного

матеріалу, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату або взагалі ніякої відповіді не дав;

- оцінка «3» – неповні правильні відповіді на поставлені питання, в яких здобувач вищої освіти показав достатній рівень знань, проте не спромігся переконливо аргументувати свої відповіді, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання щодо методики розв'язку практичного завдання;

- оцінка «4» – в цілому недостатньо повна правильна відповідь на поставлені теоретичні питання, в яких здобувач вищої освіти переконливо аргументувати свої відповіді у використанні понятійного апарату, проте не досить правильно розв'язав практичне завдання (присутні помилки у розв'язку);

- оцінка «5» – правильні і вичерпні відповіді на поставлені теоретичні питання, в яких здобувач вищої освіти показав усебічне системне знання програмного матеріалу, чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вміло їх застосував до розв'язання практичного завдання, показав вміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
75 - 81	C	
64 - 74	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала переведення балів, отриманих на екзамені

Традиційна 4-бальна оцінка успішності (національна)	За шкалою оцінювання ECTS	Оцінка в балах
Незадовільно – 2	EX	0-23
Задовільно – 3	DE	24-30
Добре – 4	DC	31-36
Відмінно – 5	A	37-40

7. Рекомендована література

7.1 Базова

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.

2. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / І. М. Грищенко, О. М. Григоренко, В. А. Борисейко. — К. : Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2001. — 186 с.
3. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.
4. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
5. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
6. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження : навч. посіб. / О. В. Клименюк. — К. : Міленіум, 2005. — 323 с.
7. Котикова О.І. Електронний навчальний курс на платформі Google Classroom. Структурований та комплектний навчально-методичний матеріал з дисципліни. URL: <https://classroom.google.com/u/0/c/NTQ4Njk0ODA2NDIa>
8. Котикова О.І. Електронний навчальний курс на платформі Moodle. Структурований та комплектний навчально-методичний матеріал з дисципліни. URL: <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=1417>
9. Котикова О.І. Методологія і організація наукових досліджень : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти зі спеціальностей 073 «Менеджмент» та 074 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання. – Миколаїв : Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г.В., 2017. — 157 с.
10. Котикова О.І. Статистика : навчальний посібник / О.І. Котикова, О.А. Христенко, А.С. Кравченко, Г.В. Коваленко. – Миколаїв : Видавництво МНАУ, 2016. — 159 с.
11. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник / Краус Н.М. – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.
12. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька — К. : Кондор, 2006. — 206 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.
14. Методологія та організація наукових досліджень: конспект / Н. Г. Ушакова, Л. О. Мельнік ; Харк. держ. ун-т харч. та торг. – Х. : ХДУХТ, 2010. – 89 с.
15. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
16. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручник / Д. М. Стеченко. — К. : Знання, 2007. — 317 с.

17. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

18. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко. 2-ге вид., допов. і перероб. — К. : Знання-Прес, 2002. — 295 с.

7.2 Допоміжна

1. Балацька О. Л. Структурні параметри критичних зауважень в англomовній науковій статті / О. Л. Балацька // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Серія : Філологічна. - 2014. - Вип. 48. - С. 147-149.

2. Бодак О. П. Історико-бібліографічні методи в наукових дослідженнях М. Ю. Брайчевського / О. П. Бодак // Рукописна та книжкова спадщина України. - 2007. - Вип. 12. - С. 29–39.

3. Булаховська Ю. Л. До проблеми літературного плагіату / Ю. Л. Булаховська // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. - 2012. - Вип. 17. - С. 158-162.

4. Василенко В. Н. Формування багаторівневої системи стратегічного планування розвитку регіонів (концепція і методика виконання наукової роботи) / В. Н. Василенко // Економіка та право. - 2013. - № 1. - С. 151-160.

5. Вимоги до структури та оформлення наукових статей // Збірник наукових праць Національного наукового центру "Інститут землеробства НААН". - 2018. - Вип. 4. - С. 191-192.

6. Гадзало Я. М. Про порядок формування тематики наукових досліджень НААН та першочергові завдання аграрної науки на перспективу / Я. М. Гадзало // Економіка АПК. - 2015. - № 2. - С. 5-9.

7. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотеки як інструмент творення, систематизації та введення в суспільний обіг наукових знань / Т. Гранчак // Бібліотечний вісник. - 2009. - № 6. - С. 15-19.

8. Гутченко А. В. Електронні інформаційні ресурси у наукових дослідженнях з проблем контролінгу / А. В. Гутченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 5(2). - С. 71-74.

9. Данько Ю. А. Теорії інформаційного суспільства в сучасному науковому дискурсі / Ю. А. Данько // Сучасне суспільство. - 2013. - Вип. 1. - С. 76-84.

10. Дмитренко Т. О. Методологічні засади науково-педагогічного дослідження: системний і багатовимірний аналіз / Т. О. Дмитренко, К. В. Ярьсько // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. - 2012. - № 37. - С. 25-28.

11. Дорожовець М. Опрацювання результатів спостереження на основі наближеного методу порядкових статистик / М. Дорожовець, І. Попович // Вимірювальна техніка та метрологія . - 2014. - Вип. 75. - С. 8-12.

12. Дубровін В. І. Метод прогнозування ризику неуспішності проектів на стадії передпроектного планування / В. І. Дубровін, В. М. Льовкін // Праці Одеського політехнічного університету. - 2011. - № 1. - С. 106-111.
13. Запатріна І. В. Ефективність організації наукових досліджень на замовлення державних установ / І. В. Запатріна // Економіка і прогнозування. - 2013. - № 3. - С. 124-133.
14. Захаров П. О. Методика прогнозування на основі трендової, амплитудної і частотної корекції рядів економічної динаміки [Електронний ресурс] / П. О. Захаров, Л. В. Киришун, І. П. Милько // Наукові нотатки. - 2011. - Вип. 35. - С. 79-82.
15. Зуб В. М. Плагіат: його різновиди та заходи протидії / В. М. Зуб, М. М. Дем'яненко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2014. - № 4. - С. 86-90.
16. Іванілов І. М. Визначення науково-технічної ефективності результатів наукових досліджень з позиції сучасної економетрії / І. М. Іванілов, О. Г. Приймаков, Т. М. Сагайдачна // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2013. - Вип. 136. - С. 66-76.
17. Іващенко В. М. Бібліотечно-інформаційний ресурс та джерело наукових досліджень / В. М. Іващенко // Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. - 2016. - Вип. 5. - С. 73-79.
18. Іляшенко А. Х. Методологічні підходи фінансового планування та прогнозування / А. Х. Іляшенко // Теорія та практика державного управління. - 2012. - Вип. 3. - С. 357-365.
19. Імідж-вимоги до структури та оформлення наукових статей // Імідж сучасного педагога. - 2017. - № 5. - С. 57.
20. Імідж-вимоги до структури та оформлення наукових статей // Імідж сучасного педагога. - 2017. - № 6. - С. 61.
21. Імідж-вимоги до структури та оформлення наукових статей // Імідж сучасного педагога. - 2017. - № 7. - С. 57.
22. Імідж-вимоги до структури та оформлення наукових статей, 2018 // Імідж сучасного педагога. - 2017. - № 8. - С. 59.
23. Кадикало А. Поняття об'єктивності як орієнтира межевості сучасного природничо-наукового пізнання / А. Кадикало // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Філософські науки. - 2013. - № 750. - С. 17-23.
24. Кондратьєв А. Ю. Особливості провадження в справах про порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень / А. Ю. Кондратьєв // Право і суспільство. - 2014. - № 6.2. - С. 56-62.
25. Копитько О. Методологічні основи європейських підходів до стратегічного планування регіонального розвитку / О. Копитько // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2012. - Вип. 4. - С. 124-134.

26. Кубіній Н. Ю. Імперативи моделювання факторної системи розвитку національної економіки / Н. Ю. Кубіній, М. Ю. Шеверя, В. В. Попович, О. А. Федорович // Бізнес-навігатор. - 2013. - № 1. - С. 21-25.
27. Курило Л. В. Структурні і стилістичні характеристики англомовних наукових статей / Л. В. Курило // Іноземні мови. - 2016. - № 1. - С. 18-23.
28. Леснікова М. В. Інструментарій та індикатори оцінювання якості даних державного статистичного спостереження зовнішньої торгівлі послугами / М. В. Леснікова // Статистика України. - 2015. - № 1. - С. 11-17.
29. Ломоносова О. Е. Планування роботи науково-педагогічних працівників в контексті виконання нормативних вимог до рівня їх наукової та професійної активності / О. Е. Ломоносова // Інноваційна економіка. - 2018. - № 9-10. - С. 17-26.
30. Лумпова Т. І. Модель метаінформаційної структури показників для опису статистичного спостереження / Т. І. Лумпова // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. - 2013. - № 4. - С. 96-103.
31. Манцуров І. Г. Методологічні засади статистичного прогнозування розвитку економіки України на середньострокову перспективу / І. Г. Манцуров, В. О. Нестеренко, Д. І. Манцуров // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2009. - Вип. 80. - С. 16-30.
32. Мороз В. Є. Вивчення затрат часу методом "моментних спостережень" / В. Є. Мороз // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2010. - Вип. 17. - С. 172-177.
33. Муравицька Г. В. Основні напрями інформаційно-ресурсного забезпечення наукових досліджень у галузі державного управління / Г. В. Муравицька // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління. - 2016. - № 3. - С. 124-130.
34. Мусіна Л. А. Формування державної системи стратегічного планування економічного і технологічного розвитку в Україні: методологія та практика / Л. А. Мусіна // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2011. - Вип. 85. - С. 256-270.
35. Новосвітна А.О. Картографічний метод та системний підхід в наукових дослідженнях / А.О. Новосвітна, С. В. Тітова // Часопис картографії. - 2008. - Вип. 13. - С. 133-142.
36. Осадча А. Б. Показники реалізації пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень / А. Б. Осадча, В. М. Євтушенко // Наука, технології, інновації. - 2018. - № 1. - С. 23-36.
37. Пасемко Г. П. Наукові засади дослідження і оцінки ефективності державного регулювання аграрних відносин / Г. П. Пасемко // Теорія та практика державного управління. - 2011. - Вип. 3. - С. 232-242.
38. Пасемко Г. П. Побудова статистичної моделі економічної діяльності сільськогосподарських підприємств на основі факторного аналізу / Г. П. Пасемко, С. В. Шевченко // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер. : Економічні науки. - 2013. - № 11. - С. 50-57.

39. Побіженко В. В. Плагіат, як чинник зниження якості освіти / В. В. Побіженко, І. А. Побіженко // Системи обробки інформації. - 2011. - Вип. 8. - С. 310-313.

40. Постанова "Питання підвищення ефективності координації здійснення фундаментальних наукових досліджень" // Вісник Національної академії наук України. - 2009. - № 12. - С. 23-24.

41. Пунченко О. П. Методологічні новації у сучасному науковому пізнанні / О. П. Пунченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2014. - Вип. 57. - С. 27-37.

42. Савченко Б. Г. Використання анкетування як методу соціологічного дослідження для аналізу потреб з підвищення кваліфікації управлінських кадрів [Електронний ресурс] / Б. Г. Савченко, А. В. Даниленко. // Державне будівництво. - 2007. - № 1(1). - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1\(1\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1(1)_32)

43. Сенишин О. С. Методологія соціально-економічного прогнозування як організаційно-управлінської системи / О. С. Сенишин // Вісник Одеського національного університету. Економіка. - 2013. - Т. 18, Вип. 1. - С. 198-206.

44. Сергеева О. А. Визначення сутності та змісту науково-дослідної роботи студентів ВНЗ англomовних країн / О. А. Сергеева // Наукові записки кафедри педагогіки. - 2018.

45. Серова І. А. Проблеми обробки результатів статистичних спостережень / І. А. Серова // Бізнес Інформ. - 2012. - № 6. - С. 97-99.

46. Сидоров М.-В. С. Часові характеристики проведення анкетування в Інтернеті / М.-В. С. Сидоров // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Соціологія. - 2012. - Т. 201, Вип. 189. - С. 43-49.

47. Сінгаєвська М. П. Економіко-статистичний аналіз вибіркового спостереження інноваційної діяльності підприємств в економіці України / М. П. Сінгаєвська // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. - 2013. - Вип. 23-24. - С. 346-357.

48. Скиба О. П. Соціокультурний вимір наукового пізнання / О. П. Скиба // Вісник Національного авіаційного університету. Сер. : Філософія. Культурологія. - 2012. - № 2. - С. 63-66.

49. Субботіна І. Методологія дослідження соціальних питань за програмами загальних переписів населення 1959-2001 рр. / І. Субботіна // Сіверянський літопис. - 2011. - № 5. - С. 105-115.

50. Хаджирадева С. К. Моделювання як метод науково-практичного пізнання / С. К. Хаджирадева // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. - 2009. - № 1. - С. 44-52.

51. Худолій Л. М. Методи наукових досліджень в аграрній економіці / Л. М. Худолій, Я. С. Ларіна, Г. М. Чорний // Економіка АПК. - 2013. - № 9. - С. 79-84.

52. Шевченко І. Ю. Аналіз методичних підходів до оцінки трудового потенціалу / І. Ю. Шевченко // Проблеми і перспективи розвитку

підприємництва. - 2012. - № 2. - С. 23-29.

53. Шостак І. В. Комп'ютеризація процесу виявлення плагіату у студентських роботах / І. В. Шостак, І. В. Груздо // Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2013. - Вип. 41. - С. 99-109.

54. Щебетюк Н. Б. Організаційні і методичні аспекти планування науково-дослідної роботи ВУАСГН (1932) / Н. Б. Щебетюк // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2016. - Вип. 45(2). - С. 240-243.

55. Юрженко Л. В. Прогнозування соціокультури: можливості та обмеження методів з позиції синергетичного підходу / Л. В. Юрженко // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. - 2013. - № 2. - С. 24-30.

8. Інформаційні ресурси

1. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів [Електронний ресурс] — Режим доступа : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF>

2. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації [Електронний ресурс] — Режим доступа : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

3. Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України [Електронний ресурс] — Режим доступа : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0148-18>

4. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс] — Режим доступа : <https://naqa.gov.ua/>

5. Пошукова система Web of science [Електронний ресурс] — Режим доступа : https://apps.webofknowledge.com/WOS_GeneralSearch_input.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&SID=E17O5amLYC28nRRfzvC&preferencesSaved=

6. Пошукова система Scopus [Електронний ресурс] — Режим доступа : <https://www.scopus.com/sources?zone=TopNavBar&origin=searchauthorfreelookup>

7. Сторінка Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] — Режим доступа : <http://www.kmu.gov.ua>

8. Сторінка Верховної Ради України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

9. Сторінка Державної служби статистики України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

10. Scientific methods (English). Sci-Tech Encyclopedia: McGraw-Hill Encyclopedia of Science and Technology, 5th edition [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.answers.com/topic/scientific-method>

11. Scientific methods (English). The American Heritage Dictionary of the English Language, 4th edition [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.answers.com/topic/scientific-method>

12. Науково-методичні праці Котикової О.І. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7/simple-search?filterquery=%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C+%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0+%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0&filtername=author&filtertype>equals>

Викладач,
д-р екон. наук, професор

О. І. Котикова